

L. Dz. IBK 61/08/09/2025

Warszawa, 8 września 2025 r

Pan Premier Donald Tusk
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskiego 1/3
00-583 Warszawa

Apel Izby Branży Komunalnej
w sprawie zagrożeń związanych z wdrażaniem systemu kaucyjnego w Polsce

Szanowny Panie Premierze,

Izba Branży Komunalnej, reprezentująca przedsiębiorców z sektora gospodarki komunalnej, zwraca się z apelem o pilną rewizję planów wdrożenia ogólnokrajowego systemu kaucyjnego w jego obecnym kształcie i terminie.

Od 2013 roku Polska, ogromnym wysiłkiem samorządów i przedsiębiorstw komunalnych, stworzyła system selektywnej zbiórki u źródła. Zainwestowano miliardy złotych w infrastrukturę, edukację ekologiczną i nowoczesne instalacje. Dziś system ten obejmuje całość strumienia odpadów komunalnych, a jego rozwój powinien być naturalną drogą ku wyższym poziomom recyklingu. Jest więc to rozwiązanie, które należy dalej doskonalić i uszczelniać. Wdrażanie systemu kaucyjnego, na obecnym etapie rozwoju systemów gminnych, oznacza faktyczny demontaż i rozszczelnienie obecnego systemu i pozbawienie gminnych systemów najbardziej wartościowych frakcji. System kaucyjny w obecnym kształcie nie tylko nie rozwiązuje problemów, ale też grozi destabilizacją istniejącego systemu, wzrostem cen i utratą zaufania obywateli do państwa.

Dlatego też poniżej przedstawiamy najistotniejsze ryzyka i braki systemu, ufając, że przedstawione argumenty i fakty staną się podstawą nie tylko do pogłębionej analizy problemu ale także podstawą koniecznych działań i decyzji.

1. Zbędne dublowanie systemów

System kaucyjny tworzy alternatywny, równoległy mechanizm, który **wyciąga z gminnego systemu najbardziej wartościowy surowiec (PET i puszki metalowe)** i przekazuje go operatorom systemu kaucyjnego – dużym koncernom spożywczym. Tymczasem obecny system komunalny już dziś odzyskuje znaczącą część tych frakcji, a dalszy rozwój instalacji mógłby zwiększyć poziomy odzysku w sposób bardziej racjonalny.

ADRES SIEDZIBY IBK

Al. Jerozolimskie 53/302, 00-697 Warszawa
T: +48 22 830 07 76, e-mail: biuro@ik.net.pl
NIP: 7011052091, KRS: 0000920452

2. Brak przygotowania społecznego i ryzyko utraty zaufania

Najnowsze badania opinii publicznej wskazują, że obywatele **nie zostali przygotowani ani poinformowani o zasadach systemu**:

- ponad połowa Polaków nie wie, kiedy system ma zostać uruchomiony,
- 80% nie zna wysokości kaucji,
- tylko co piąty obywatel zetknął się z jakąkolwiek kampanią informacyjną,
- ponad 40% badanych nie wie, czy ktokolwiek w ich otoczeniu zna zasady systemu,
- aż 86% społeczeństwa deklaruje, że potrzebuje więcej informacji o systemie

To dowód, że państwo nie przeprowadziło rzetelnej kampanii informacyjnej.

- Chaos legislacyjny i brak przygotowania organizacyjnego sprawią, że system zostanie odebrany jako kolejna źle przygotowana reforma.
- Obywatele, którzy przez lata byli uczeni segregacji u źródła, usłyszą dziś komunikat sprzeczny z dotychczasowym: butelek nie wolno zgniatać, trzeba oddawać nienaruszone – to podważa skuteczność edukacji ekologicznej i niweczy jej efekty.

W tej sytuacji wdrożenie systemu oznacza falstart, który **spowoduje poczucie zawodu i oszukania**. Obywatele, którzy od lat segregują odpady, zostaną skonfrontowani z chaosem organizacyjnym i komunikacyjnym. To grozi **trwałą utratą zaufania do państwa i instytucji publicznych** oraz wszelkich „zielonych” reform.

3. Brak gotowości legislacyjnej i organizacyjnej:

- Mimo, że do startu system pozostał niespełna miesiąc, nadal brak spójnych i jasnych wytycznych dotyczących kluczowych aspektów jego działania, w tym między innymi rozliczeń między operatorami. Do dziś umowy między operatorami nie zostały zawarte.
- Informacje przekazywane publicznie są niespójne i wprowadzają przedsiębiorców w stan niepewności prawnej, co blokuje inwestycje i destabilizuje rynek.
- Do chwili obecnej branża HoReCa nie ma pewności, co do własnej sytuacji i statusu w kontekście systemu kaucyjnego.
- Sieci handlowe wciąż nie są w pełni przygotowane ani do prowadzenia zbiórki automatycznej ani manualnej.
- Niewyjaśnione pozostają kwestie sprawozdawczości oraz wpływu systemu kaucyjnego na poziomy recyklingu, do osiągnięcia których zobowiązane są samorządy.
- Większość placówek handlowych nie zawarła umów z operatorami systemu, a duża część sektora handlowego wskazuje, że stawki oferowane przez operatorów systemu nie pokrywają realnych kosztów prowadzenia zbiórki opakowań w sklepach. Oznacza to, że sieć punktów odbierających puste opakowania objęte kaucją jest w obecnej chwili niewielka.

4. Nadmierne koszty i obciążenia:

- Koszty inwestycyjne systemu to 14,2 mld zł, a operacyjne – kolejne 23,1 mld zł. Łącznie daje to ponad 37 mld zł w dekadę.

- Koszty zbiórki 1 tony butelki PET w systemach gminnych wynosi ok 1500 zł. Koszt zbiórki 1 tony butelki PET w systemie kaucyjnym wyniesie ponad 6000 zł.
- System kaucyjny prowadzi do destabilizacji sytuacji instalacji komunalnych (sortowni odpadów), które tworzą dziś nowoczesną infrastrukturę, która pozwala odzyskiwać opakowania objęte systemem kaucyjnym.
- Sklepy i punkty handlowe zostaną zmuszone do ponoszenia kosztów butelkomatów, logistyki i magazynowania. Dla małych placówek oznacza to ryzyko bankructwa i dalszej koncentracji rynku.

5. Kolizja z istniejącymi systemami gospodarki odpadami:

- System kaucyjny przejmie z gminnych strumieni odpady PET i puszki – surowce o największej wartości.
- Szacuje się, że samorządy i instalacje komunalne utracą nawet 6,6 mld zł w 10 lat z tytułu utraty przychodów i DPR.
- Instalacje przetwarzające odpady komunalne (sortownie odpadów), budowane przez lata ogromnym wysiłkiem finansowym i organizacyjnym utracą istotną część strumienia odpadów. Koszty funkcjonowania tych instalacji wzrosną, a to przekładać się będzie na stawki opłat ponoszonych przez mieszkańców.
- Osłabi to finansowanie selektywnej zbiórki i wymusi wzrost opłat śmieciowych dla mieszkańców.

6. Marginalny efekt ekologiczny:

- Raporty wskazują, że w pierwszych latach (2025–2027) odzysk butelek PET i puszek w systemie kaucyjnym będzie niższy niż w obecnym systemie komunalnym.
- Dopiero od 2028 r. system kaucyjny może podnieść poziom recyklingu, ale o zaledwie 0,2–0,4 punktu procentowego – przy koszcie ponad 20 mld zł netto.
- Oznacza to brak proporcji między ponoszonymi nakładami a efektem środowiskowym.
- System wydłuża drogę butelki: sklep → dom → sklep → centrum zliczeniowe → sortownia → recykler. To tysiące dodatkowych transportów, energochłonne automaty i centra zliczeniowe. Brak analizy LCA budzi obawy, że bilans środowiskowy będzie **ujemny**.

7. Wzrost cen i ryzyko inflacyjne:

Zamiast wspierać postawy proekologiczne, system stanie się kolejnym czynnikiem **napędzającym inflację i obciążającym polskie rodziny**.

- Kaucja doliczana do każdego napoju zwiększy koszty codziennych zakupów.
- Wyższe ceny detaliczne wynikające z kosztów logistyki, butelkomatów i magazynowania.
- Przy niedostatecznej liczbie punktów zwrotu wielu konsumentów realnie nie odzyska swoich pieniędzy, co spowoduje społeczne poczucie niesprawiedliwości.
- Wyższe koszty funkcjonowania placówek handlowych to także realny wzrost cen wszystkich produktów – nie tylko tych sprzedawanych w opakowaniach objętych kaucją.

Mając na uwadze przytoczone fakty, liczby i argumenty apelujemy o:

1. Rzetelną kampanię informacyjną i edukacyjną – zanim system zostanie uruchomiony;

2. Wstrzymanie wdrożenia systemu kaucyjnego w obecnym kształcie i jego rewizję;
3. Powiązanie zmian z wdrożeniem ROP, czyli Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, która jest fundamentem sprawiedliwego finansowania gospodarki odpadami oraz wstrzymanie wdrożenia systemu kaucyjnego co najmniej do czasu pełnego wdrożenia i ewaluacji systemu ROP;
4. Dalsze doskonalenie i uszczelnianie systemu selektywnej zbiórki u źródła;
5. Przeprowadzenie szerokich konsultacji branżowych z udziałem przedsiębiorców komunalnych, instalacji, handlu i producentów;

System kaucyjny w obecnej formule jest przedsięwzięciem przedwczesnym, kosztownym i społecznie ryzykownym. Zamiast realnie wspierać recykling, grozi chaosem organizacyjnym, wzrostem kosztów i utratą zaufania społecznego.

Falstart systemu będzie dla obywateli źródłem ogromnego zawodu i poczucia oszukania, a tego nie da się naprawić prostą korektą legislacyjną.

Dlatego apelujemy o odważną decyzję – zatrzymanie procesu wdrożenia systemu kaucyjnego i rozpoczęcie prac nad spójnym, nowoczesnym i przyjaznym dla obywateli systemem gospodarowania odpadami.

Z wyrazami szacunku,

Przewodniczący Izby Branży Komunalnej
Dominik Marczyk